

nr. 1, mars 2005

UDPOSTEN

Husorgan for utenriksstjernersten

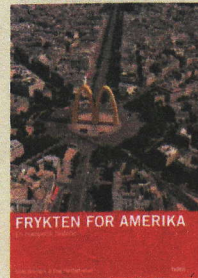
«Helt Texas»

TITTEL: Frykten for Amerika
FORFATTERE: Stian Bromark & Dag Herbjørnsrud *Frykten for Amerika*
FORLAG: Tiden Norsk Forlag AS
ANMELDT AV: Odd Gunnar Skagestad

Bokhjørnet 1

«Helt Texas»

TITTEL: Frykten for Amerika
FORFATTERE: Stian Bromark & Dag Herbjørnsrud *Frykten for Amerika*
FORLAG: Tiden Norsk Forlag AS
ANMELDT AV: Odd Gunnar Skagestad

GEORGE W. BUSH er en cowboy og amerikansk samfunnsliv er helt Texas. Amerikanerne er dumme, overfladiske, kulturløse, snerpete, skremmende, truende og naive.

Hørt den før?

Forfatterne Bromark & Herbjørnsrud har hørt den så ofte at de har gjort et dypdykk i materien, – pløyet seg gjennom våre hevdvunne godtkjøpsforestillinger om hva som er «typisk amerikansk». Deres tese – og konklusjon – er at våre (vi nordmenns og andre vesteuropéeres) gjengse fordommer mot USA og amerikanerne har vesentlig mindre med det virkelige Amerika å gjøre, enn med våre egne historisk-kulturelle traumer, vår modernitetsangst og vår fremtidsfrykt. Det er frykten for hvordan vi selv kan bli, som projiseres over på et nedarvet, forvrengt *image* av Amerika og det amerikanske, et image som nærmest intuitivt defineres som noe som ikke er oss.

En uvant tanke vil gjerne oppfattes som søkt, vidløftig eller «over mål». At de 368 siderne er velskrevne, lettlete og spekket med spissformuleringer, kan også virke suspekt for noen. Og for all del: Forfatterne foregir ikke å benytte noen vitenskapelig metode for å «bevise» sine påstander. I stedet illustreres poengene med frilynt bruk av anekdotisk «evidence» og generøs sitatbruk, hentet fra et bredt utvalg meningsyttere. Alexis de Tocqueville er selvsagt med, likeledes erklærte Amerika-hatere som Hamsun og Hitler. I massen av norske rikssynsere finner vi såvel kollega Sverre Jervell som fhv. kollega Arve Thorvik — sistnevnte med sin Aftenpost-kronikk «Vi som elska Amerika», hvorfra hitsettes flg. bevingede ord: «Men nå trur eg snart eg må gjera det slutt. Mellom meg og Amerika. For Amerika har endra seg – i negativ lei. Det er sjølvsagt Bush, men ikkje berre Bush.»

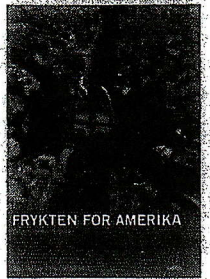
I motsetning til gjengse forestillinger om at det helst er erklærte «radikalere» som leder an i anti-amerikanske stemningsbølger, påviser forfatterne at frykten for «amerikaniseringen» i bunn og grunn – og i historisk perspektiv – er et *reaksjonært prosjekt*. Fellesnevneren er ikke kritikk mot den *politikk* som USA til enhver tid måtte føre (en kritikk som forfatterne fremhever som både legitim og nødvendig), men en kritikk mot amerikansk *kultur* i videste forstand, løstrevet fra dens konkrete mangfold. Derfor er det mulig for en kulturperson som Oslos kinosjef Ingeborg Moræus Hanssen å uttale at «Franskmenn er de første til å gå i korstog mot Hollywood. Jeg er stolt over å kunne gå bak den fanen».

I avsnittet over skriver jeg at dette er noe som forfatterne «påviser». Hvordan de kan påvise noe slikt? Les boken!

«Helt Texas»

TITTEL: Frykten for Amerika
 FORFATTERE: Stian Brømark & Dag Herbjørnsrud *Frykten for Amerika*
 FORLAG: Tiden Norsk Forlag AS
 ANMELDT AV: Odd Gunnar Skagestad

GEORGE W. BUSH er en cowboy og amerikansk samfunnsliv er helt Texas. Amerikanerne er dumme, overfladiske, kulturløse, snerpete, skremmende, truende og naive.

Hørt den før?

Forfatterne Brømark & Herbjørnsrud har hørt den så ofte at de har gjort et dypdykk i materien, – pløyet seg gjennom våre hevdvunne godtkjøpsforestillinger om hva som er «typisk amerikansk». Deres tese – og konklusjon – er at våre (vi nordmenns og andre vesteuropéeres) gjengse fordommer mot USA og amerikanerne har vesentlig mindre med det virkelige Amerika å gjøre, enn med våre egne historisk-kulturelle traumer, vår modernitetsangst og vår fremtidsfrykt. Det er frykten for hvordan vi selv kan bli, som projiseres over på et nedarvet, forvrengt *image* av Amerika og det amerikanske, et image som nærmest intuitivt defineres som noe som ikke er oss.

En uvant tanke vil gjerne oppfattes som søkt, vidløftig eller «over mål». At de 368 siderne er velskrevne, letteste og spekket med spissformuleringer, kan også virke suspekt for noen. Og for all del: Forfatterne foregir ikke å benytte noen vitenskapelig metode for å «bevise» sine påstander. I stedet illustreres poengene med frilynt bruk av anekdotisk «evidence» og generøs sitatbruk, hentet fra et bredt utvalg meningsyttere. Alexis de Tocqueville er selvsagt med, likeledes erklærte Amerika-hatere som Hamsun og Hitler. I massen av norske rikssynsere finner vi såvel kollega Sverre Jervell som fhv. kollega Arve Thorvik — sistnevnte med sin Aftenpost-kronikk «Vi som elska Amerika», hvorfra hitsettes flg. bevingede ord: «Men nå trur eg snart eg må gjera det slutt. Mellom meg og Amerika. For Amerika har endra seg – i negativ lei. Det er sjølsagt Bush, men ikkje berre Bush.»

I motsetning til gjengse forestillinger om at det helst er erklærte «radikalere» som leder an i anti-amerikanske stemningsbølger, påviser forfatterne at frykten for «amerikaniseringen» i bunn og grunn – og i historisk perspektiv – er et *reaksjonært prosjekt*. Fellesnevneren er ikke kritikk mot den *politikk* som USA til enhver tid måtte føre (en kritikk som forfatterne fremhever som både legitim og nødvendig), men en kritikk mot amerikansk *kultur* i videste forstand, løsrevet fra dens konkrete mangfold. Derfor er det mulig for en kulturperson som Oslos kinosjef Ingeborg Moræus Hanssen å uttale at «Franskmenn er de første til å gå i korstog mot Hollywood. Jeg er stolt over å kunne gå bak den fanen».

I avsnittet over skriver jeg at dette er noe som forfatterne «påviser». Hvordan de kan påvise noe slikt? Les boken!

nr. 1, mars 2005

UDPOSTEN

Husorgan for utenrikstjenesten